

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

§ 85

Pirkanmaan psykiatrian sekä mielenterveys- ja päihdepalveluiden selvitystyöryhmän loppuraportti

21777/2023

Valmistelijat / lisätiedot:

Sirpa Rainesalo, HVA:N VAST. JOHTAJAYLILÄÄKÄRI, sirpa.rainesalo@pirha.fi

Liitteet

1 Lausunto aluehallitukselle YT-elin 26.9.

Aluehallitus päätti kokouksessaan 20.3.2023 (§ 73/2023) käynnistää Pirkanmaan psykiatrian sekä mielenterveys- ja päihdepalveluiden kokonaisselvityksen. Aluehallitus nimesi työlle ohjausryhmän, ja hyvinvointialueen johtaja Marina Erhola asetti 31.3.2023 (§ 66/2023) selvitykselle työryhmän.

Selvityksessä etsitään keinoja palvelujen tarjonnan ja kysynnän epätasapainon korjaamiseksi sekä haetaan yhdessä ratkaisuja henkilöstöä ja johtoa kuormittaneisiin tilanteisiin. Selvitystyön tarkoituksena on muodostaa kokonaiskuva Pirkanmaan hyvinvointialueen psykiatrian ja mielenterveys- ja päihdepalvelujärjestelmän nykytilasta, laatia analyysi väestötasoisesta palvelutarpeesta ja palvelujen käytöstä, sekä verrata ja suhteuttaa saatuja tietoja käytettävissä oleviin voimavaroihin.

Lyhyen aikavälin toimenpide-ehdotukset sisältänyt väliraportti esiteltiin aluehallitukselle kesäkuussa 2023. Näiden toimenpiteiden osalta kehitystyö on jo käynnistynyt. Jononpurkua on valmisteltu psykiatrian ja peruspalveluiden yhteistyönä. Jononpurkuhankkeen käytännön toimenpiteinä on

- tiivistetty psykiatrian poliklinikoiden ja peruspalveluiden yhteistyötä;
- uudistettu ja yhtenäistetty hoidon porrastus ja läheteohjeet;
- päätetty ottaa käyttöön vaihteittain digituettu hoidon tarpeen arviointimalli ja aikarajattuja hoitomuotoja;
- valmisteltu lisätyösopimukset ja ostopalveluyhteistyö.

Edellä esitetyillä toimenpiteillä käsittelemättömien läheteiden määrää on saatu vähennettyä. Jonossa olevien hoitotakuun ylittäneiden määrä on kuitenkin pysynyt ennallaan. Saman aikaisesti jonossa olevien kokonaismäärä on kasvanut, joten kokonaistilanne ei ole vielä korjaantunut. Jononpurun ns. toisessa vaiheessa painopiste onkin jonossa olevien hoitamisessa.

Selvitystyö on edennyt loppuraporttivaiheeseen. Loppuraporttiluonnoksessa esitetään nelikohtainen toimenpideohjelma vuosille 2023–2025 tilanteen parantamiseksi. Kehittämistoimenpiteet esitellään tarkemmin oheismateriaalina olevassa diaesityksessä.

Kehittämisohjelma 2023–2025:

1. Kehittymisen mahdollistaminen kokonaisuutta johtamalla

- Organisaatorakenteiden arviointi vuonna 2024;
- Yhteisen toimintakulttuurin rakentaminen vastuupariyhteistyön mallilla;
- Potilasprosessien sekä resurssien suunnittelu ja johtaminen yhteistyössä;

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

- Osaamisen ja vaikuttavien hoitomuotojen johtaminen kokonaisuutena.
2. Henkilöstön turvaaminen vaikeutuvassa työmarkkinassa
- Henkilöstöjohtamisen kehittäminen;
 - Pirhan houkuttelevuuden ja kilpailukykyisyyden ylläpito työnantajana;
 - Rekrytointiohjelmien, perehdyttämisen ja erikoistuvien työhyvinvoinnin kehittäminen;
 - Työvoiman riittävyys ja työn mielekkyys ammattiryhmäkohtaista työnjakoa uudistamalla;
 - Kokonaisjärkevä ostopalveluiden käyttö.
3. Perustason mielenterveys- ja päihdepalveluiden vahvistaminen
- Riittävien konsultaatiopalveluiden turvaaminen vastaanottopalveluihin ja mielenterveys- ja päihdetyön tiimeihin;
 - Päihde- ja mielenterveyspalveluiden integrointi;
 - Kiireellisen mielenterveyshäiriöiden avohoidon turvaaminen;
 - Perustason mielenterveys- ja päihdepalveluiden palveluvalikoiman laajentaminen ja digitaalisten hoitomuotojen laaja käyttö;
 - Palveluketjujen ja työnjaon periaatteiden yhtenäistäminen maakunnassa.
4. Kustannusvaikuttavuuden parantaminen rajapinnat ylittävällä yhteistyöllä:
- Asumispalveluiden, laitostuntoutuksen, psykiatrisen sairaalahoidon kustannusten tarkastelu ja optimointi kokonaisuutena;
 - Psykiatrisen sairaalatoiminnan turvaaminen ja kustannusvaikuttavuuden lisääminen keskittämällä psykiatrisen osastohoito;
 - Psykiatrisen osastohoidon ja avohoidon tila- ja henkilöstösynergioiden lisääminen;
 - Yliopisto- ja korkeakouluyhteistyön parantaminen Pirhan pitkän tähtäimen kilpailukykytekijänä;
 - Järjestötoiminnan roolin selkeyttäminen osaksi palveluketjuja.

Selvitystyön loppuraportti käsitellään 14.9.2023 aluehallituksen iltakoulussa. Tämänhetkisen aikataulutuksen mukaan aluehallitus hyväksyy loppuraportin 9.10.2023 kokouksessaan.

Osana selvitystyötä on laadittu suosituksia sisältävä työyhteisöselvitys, joka liitetään loppuraporttiin. Selvitystyö linkitetään strategian toimeenpano-ohjelman tavoitteisiin.

Diaesitys psykiatrian sekä mielenterveys- ja päihdepalvelujen selvitystyön tuloksista on oheismateriaalina.

Ehdotus

Esittelijä: Taina Niiranen

Yhteistoimintaelin päättää

- merkitä tiedoksi psykiatrian sekä päihde- ja mielenterveyspalveluiden selvitystyöryhmän loppuraporttiluonnoksen, sekä
- antaa kommentit aluehallitukselle.

Kokouskäsitely

Tehyn kommentit koskien § 82 Pirkanmaan hyvinvointialueen IKI2035 -ikäihmisten palvelujen kehittämisohjelmaluonnos, § 83 Pirkanmaan hyvinvointialueen

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

vammaisten asumispalvelujen selvitys sekä § 84 Mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden asumispalvelujen kehittämisen selvitys ovat §:n 82 liitteenä.

SuPerin kommentit koskien § 82 Pirkanmaan hyvinvointialueen IKI2035 -ikäihmisten palvelujen kehittämisohjelmaluonnos, § 83 Pirkanmaan hyvinvointialueen vammaisten asumispalvelujen selvitys, § 84 Mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden asumispalvelujen kehittämisen selvitys sekä § 85 Pirkanmaan psykiatrian sekä mielenterveys- ja päihdepalveluiden selvitystyöryhmän loppuraportti ovat §:n 82 liitteenä.

JUKOn kommentit:

Pirkanmaan mielenterveys- ja päihdepalveluiden kustannusten jakauma poikkeaa valtakunnallisesta keskiarvosta (dia 12). Suhteellisesti asumis- ja laitospalvelut sekä erikoissairaanhoidon psykiatrinen laitoshoido tuottavat noin 70% kokonaiskustannuksista. Toisaalta kuntoutujien asumis- ja laituskulut ovat 14% koko maan keskiarvoa alhaisemmat ja psykiatrisen laitoshoidon väestöön suhteutettu kustannustaso on lähellä maan keskiarvoa. Koko MTP-palveluiden kustannusraamin pysyessä entisellään asumis- ja laitospalveluista sekä psykiatrisesta laitoshoidosta lieneekin korostuneen vaikeaa löytää säästöjä avohoidon kehittämiseen, mitä selvitystyön jalkauttaminen väistämättä vaatisi. Ylipäättään MTP-palveluiden kustannusten suhteellinen jakauma lieneekin suurelta osin sidoksissa kokonaisuuden riittämättömään rahoitukseen suhteessa THL:n toteamaan palvelutarpeeseen (dia 13). Riittämätön rahoitus turvaa parhaiten välttämättömän hoidon (esimerkiksi päivystyksellisen ja psykoosipotilaiden hoidon, jotka näkyvät sairaalahoidon sekä asumis- ja laitospalveluiden kustannuksina) mutta riittämättömyys näkyy juuri avohoidon ja matalan kynnyksen hoidon riittämättöminä resursseina.

Järjestöjen edustajien (Tehy, SuPer, JUKO, JHL, Jyty) yhteinen kannanotto koskien § 85 Pirkanmaan psykiatrian sekä mielenterveys- ja päihdepalveluiden selvitystyöryhmän loppuraportti on §:n 85 liitteenä.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Nähtävillä Pirkanmaan hyvinvointialueen verkkosivulla pirha.cloudnc.fi <pvm>

Otteen oikeaksi todistaa

Tampere
02.10.2023

Emilia Tomminen
HALLINTOASSISTENTTI

Tiedoksianto asianosaiselle

Päätös on lähetetty sähköpostitse <pvm>

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Pirkanmaan hyvinvointialue 02.10.2023 klo 13:37. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Muutoksenhakukielto

§85

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (Laki hyvinvointialueesta 141 §).